

10.6.2020

VN/13757/2019

VN/13757/2019-STM-5

Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueet

Sosiaali- ja terveysministeriön toimintakertomuskannanotto aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden toimintavuodesta 2019

1. Yleisarvio

Yhteiskunnallisten vaikutusten aikaansaamiseksi aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden toiminnan tavoitteena on vaikuttaa työpaikkojen turvallisuuden johtamiseen ja työ-olosuhteisiin siten, että työpaikkatapaturmat, ammattitaudit, haitallinen kuormitus ja työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen vähenevät, sekä vaikuttaa toiminnallaan myös työsuhteen ehtojen parempaan noudattamiseen ja harmaan talouden määrän vähentämiseen.

Työsuojelun vastuualueet saavuttivat asetetut tulostavoitteet. Sosiaali- ja terveysministeriön arvion mukaan työsuojelun vastuualueiden toiminta vuonna 2019 vastaa arvosanaa 4. Samalla työsuojelun vastuualueet täyttivät myös nelivuotiskaudelle 2016-2019 asetetut tavoitteet.

Kannanotto on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriön sisäisessä tulosoikeuden valmisteluryhmässä, työ- ja tasa-arvo-osaston johtoryhmässä sekä ministeriön virkamiesjohtoryhmässä. Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden palautteet on käsitelty ministeriön ja vastuualueiden johdon välisessä palauttekeskustelussa. Sosiaali- ja terveysministeri on tehnyt päätöksen kannanotosta kansliapäällikön esittelystä. Valmistelu on perustunut ministeriön sisäiseen ohjeeseen, Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomukseen ja vuosiyhteenvetoon, Etelä-Suomen aluehallintoviraston tilinpäätöskertomukseen sekä aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden vuosiraporttiin.

Työsuojelun vastuualueiden toimintaan liittyviä tunnuslukuja löytyy liitteestä 1.

2. Tulossopimuksen toteutuminen

2.1. Arvio yhteiskunnallisen vaikuttavuuden toteutumisesta

Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan strategisten tavoitteiden toteutuminen ja vaikuttavuus on arvioitu hallituksen vuosikertomuksen tuloksellisuusosiossa hyväksi (asteikko: erinomainen, hyvä, tyydyttävä, välttävä).

2.2. Arvio toiminnallisten tulostavoitteiden toteutumisesta

Tulostavoitteiden arvioinnissa on painotettu erityisesti seuraavia toiminnallisten tulossopimusten osa-alueita:

- 3.1 Toiminnallinen tehokkuus
- 3.2 Tuotokset ja laadunhallinta, erityisesti tavoite "Valvonta on yhdenmukaista ja tasalaatuista"
- 4.2 Erikoistumistehtävät
- 5 Voimavarat

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

02951 63415
+358 2951 63415

kirjaamo@stm.fi
stm.fi

Työsuojelun vastuualueet ovat toteuttaneet viranomaisaloitteista valvontaa tulossopimuksen mukaisesti sekä vuoden 2019 että nelivuotiskauden 2016-2019 osalta. Riskiperusteisten toimialaryhmien sekä valtakunnallisten hankkeiden kautta toteutettiin yhteistä kehittämistä. Valtakunnallista suunnittelua, seurantaa ja analysointia kehitetään edelleen nelivuotiskaudella 2020-2023.

Työsuojelun vastuualueet ovat vastanneet asiakaskysyntään kattavasti ja pääosin sovittuja toimitus- ja saatavuusaikoja noudattaen. Palvelujen toimitusaikojen seurantaa kehitetään osana vastuualueiden valtakunnallisen suunnittelu- ja seurantajärjestelmää. Lupahallinnossa vastuualueet ovat muilta osin säilyttäneet erinomaisen tason.

Vastuualueiden tarkastusmäärätavoite toteutui vastuualueiden resurssit huomioon ottaen. Tarkastettujen valvontakohteiden tavoite ylitettiin 4 %:lla. Vastuualueet ovat toteuttaneet myös velvoitteiden jälkivalvonnan tulostavoitteiden mukaisesti. Autonkuljettavien ajo- ja lepoaikavalvonnassa vastuualueet ovat ensimmäisen vuoden aikana saavuttaneet yli 65 % sekä kuljettajatyöpäiviä että tarkastuksia koskevasta kaksivuotisesta tavoitteesta.

Nelivuotiskauden 2016-2019 aikana vastuualueet saavuttivat resurssivajaus huomioon ottaen kokonaistarkastusmäärätavoitteen ja tilaajavastuutarkastuksille asetetun tavoitteen. Lisäksi vastuualueet ylittivät valvontakohteiden määrälle asetetun tavoitteen 44 %:lla. Tarkastettujen valvontakohteiden määrä osoittaa, että valvonnan kohteeksi valitaan vuosittain pääasiallisesti uusia kohteita.

Valvonnan yhdenmukaisuuden ja tasalaatuisuuden osalta (tavoite 2016-2019) vastuualueet ovat noudattaneet annettuja valvontaohjeita ja hankesuunnitelmia. Valvonnan valtakunnallinen suunnittelu, seuranta ja analysointi ovat keskeisessä roolissa edelleen kuluvalle nelivuotiskaudella. Vuonna 2019 valvonnan laadun tarkkailua toteutettiin tavoitteiden mukaisesti. Vastuualueet laativat myös toimintavuonna toteutettujen valtakunnallisten hankkeiden tulosten perusteella vuodelle 2020 toimenpidesuunnitelman valvonnan yhdenmukaisuuden edistämiseksi. Tilaajavastuuvalvonnan osalta on jatkettu suunnitelmallista ja jatkuvaa laadun kehittämistä. Lisäksi vastuualueet ovat osallistuneet ATOMI-hankkeen osakokonaisuuksiin sovitun mukaisesti.

Valtakunnallisen puhelinneuvonnan (ESAVI) toiminta ja toiminnan ylläpito on vakiintunut ja toteutunut suunnitelman mukaisesti. Puhelinjärjestelmän raportointivirheet vaikeuttavat puhelinneuvonnan seurantaa, joten raporttien paikkansapitävyyttä tulee seurata myös jatkossa.

Työsuojelun yhteistä koulutusta (ISAVI) on kehitetty suunnitelmallisesti. Lisäksi valtakunnallinen koulutus on pystynyt tehokkaasti reagoimaan kesken vuotta esille nousseisiin koulutus- ja kehittämistehtäviin. Vastuualue on jatkanut nuoriin työntekijöihin liittyvien poikkeuslupien tehokasta käsittelyä ja vakiinnuttanut sähköisen lupaprosessin.

Työaikalakiin perustuvien lupien ja poikkeuslupien (LSAVI) käsittelyssä on toimintavuonna esiintynyt joitain viiveitä, mutta pääsääntöisesti luvat on käsitelty määräajassa. Lähetettyihin työntekijöihin liittyviä tehtävät vastuualue on hoitanut hyvällä asiantuntemuksella.

Työsuojeluvalvonnan tietojärjestelmien (LSSAVI) ylläpitoon ja kehittämiseen on toimintavuonna kohdistunut merkittäviä paineita. Toimenpiteitä on kuitenkin saatu toteutettua tehokkaasti. Vastuualueella käsiteltäviin asbestipurkutyölupiin ja panostajan pätevyysiin liittyen on toimintavuonna tapahtunut muutoksia. Näistä huolimatta lupakäsittely on jatkunut tehokkaana.

Työsuojeluvalvonnan viestinnässä (PSAVI) tapahtui toimintavuoden aikana useita uudistuksia ja erityisesti sähköistä viestintää kehitettiin aktiivisesti. Kaivostoiminnan valvonnan koordinointi toteutui suunnitellusti.

Vuonna 2018 syntynyt henkilöstövaje ja rekrytointien lykkääntyminen on näkynyt vastuualueiden toiminnassa vuoden 2019 aikana. Lisäksi siirtyminen monitiloihin ja joustavien työaikamuotojen laaja käyttö näkyvät henkilöstön työtyytyväisyysmittauksessa erityisesti tarpeena kiinnittää aiempaa enemmän huomiota yhteisöllisyyden ylläpitämiseen ja kehittämiseen. Vastuualueiden yhteiset toimenpiteet erityisesti muutosjohtamisessa ja sisäisessä viestinnässä tulevat olemaan tärkeässä roolissa myös jatkossa, sillä runkokauden vaihtuminen ja toiminnan vahva kehittäminen kuluvalle nelivuotiskaudella tulevat näkymään muutoksina myös vastuualueiden päivittäisessä työskentelyssä.

VUODEN 2019 TULOSTAVOITTEET	Vastuualueet	STM
VIRANOMAISALOITTEINEN VALVONTA		
Viranomaisaloitteisen valvonnan suuntaaminen		
Kohdentuminen valtakunnallisille riskitoimialoille*	4	4
Kohdentuminen alueellisille riskitoimialoille*	4	4
Valvonnan kattavuus*	4	4
Turvallisuuden hallinnan valvonta*	4	4
Psykososiaalisen kuormituksen valvonta*	4	4
Toimialakohtaisesti valvottavat asiakokonaisuudet*	4	4
Valtakunnalliset valvontahankkeet	4	4
ASIAKASALOITTEINEN VALVONTA		
Asiakasaloitteinen valvonta	4	4
TOIMINNALLINEN TULOKSELLISUUS		
Toiminnallinen tehokkuus		
Tarkastusten kokonaismäärä	4	4
Valvontakohteiden kokonaismäärä	4½	5
Tuotokset ja laadunhallinta		
Menettelyt laadun varmistamiseksi	4	4
Tilajavastuuvalvonta (ESAVI)	4	4
Velvoitteiden jälkivalvonta	4	4
ATOMI-hanke	4	4
VASTUUALUEIDEN KANSSA SOVITTAVAT ERITYISTAVOITTEET		
Autonkuljettajien ajo- ja lepoikatavoitteet	5	5
Erikoistumistehtävät	4	4
VOIMAVARAT		
Voimavarojen käyttö*	4	4
KOKONAISARVOSANA		
	4	4

3. Valtiontalouden tarkastusviraston ja muiden tarkastusten huomiot

Valtion tarkastusviraston tarkastuksissa eikä muissakaan selvityksissä ole esitetty huomioita työsuojelun vastuualueiden toiminnasta.

4. Toimenpiteet

4.1. Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueille ehdotetut toimenpiteet

Toiminnan valtakunnallinen suunnittelu, seuranta ja raportointi on työsuojelun vastuualueiden merkittävä tavoite nelivuotiskaudelle 2020-2023. Ministeriö pitää toiminnan valtakunnallista suunnittelua ja kehittämistä erittäin tärkeänä kehityssuuntana. Valvonnan suunnittelussa ja toteutuksessa valtakunnallista yhtenäisyyttä tulee kehittää erityisesti yhtenäisen valvontaohteen näkökulmasta.

Laadunhallinta on keskeinen osa toiminnan valtakunnallista kehittämistä. Vastuualueet ovat laatineet vuodelle 2020 toimenpidesuunnitelman valvonnan yhdenmukaisuuden edistämiseksi. Lisäksi valvontaan liittyviin kokonaisuuksiin on sovittu aina sisältyvän toteutuneiden toimenpiteiden vaikuttavuuden ja kehittämistarpeiden arviointi. Ministeriö korostaa toimenpidesuunnitelman toimeenpanon varmistamista.

Nelivuotiskaudelle 2020-2023 palveluiden toimitusaika- ja saatavuustavoitteita on karsittu. Ministeriö painottaa kuitenkin jatkossakin toiminnan laadun sekä toimitusaikojen ja niihin liittyvien kirjausten seurannan tärkeyttä.

Nelivuotiskautta 2020-2023 leimaavat aktiivinen kehittäminen ja toimintatapojen muutokset. Henkilöstön hyvinvoinnista ja muutosjohtamisesta huolehtiminen onkin vastuualueilla tärkeässä roolissa.

4.2. Sosiaali- ja terveysministeriön toimenpiteet

Ministeriö varmistaa yhteistyössä työsuojelun vastuualueiden kanssa rullaavan toiminnan suunnittelu- ja seurantajärjestelmän kehittämisen ja varmistaa, että tulosohjausprosessi tukee toiminnan kehittämistä.

Sosiaali- ja terveysministeri

Aino-Kaisa Pekonen

Kansliapäällikkö

Kirsi Varhila

Liitteet Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden toiminnan tunnuslukuja 2016-2019

Jakelu Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue
Lounais-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue
Itä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue
Pohjois-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue

Tiedoksi

Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueiden toiminnan tunnuslukuja 2016-2019

Valvonta	2016	2017	2018	2019
Kokonaistarkastusmäärä	28 326	27 591	26 239	23 977
Tarkastettujen valvontakohteiden kokonaismäärä	23 776	22 892	21 409	19 472
Työpaikalla tehtyjen tarkastusten lukumäärä	25 991	25 084	23 417	20 752
Asiakirjojen perusteella tehtyjen tarkastusten lukumäärä	2 335	2 507	2 822	3 225
Tilaajavastuutarkastusten määrä	1 790	1 909	1 806	1 577
Tarkastukset pyynnöstä	1 827	1 687	2 062	2 094
Tutkitut työtapaturmat	868	939	1 048	831
Tutkitut ammattitaudit	41	44	52	26
Yhteen tarkastukseen työpaikalla käytetty aika keskimäärin (tuntia)	1,4	1,4	1,4	1,4
Annetut toimintaohjeet	62 689	61 061	57 095	51 416
Annetut kehotukset	8 120	8 108	7 400	7 225
Työsuojeluviranomaisen vahvistamat käyttökiellot	33	57	83	63
Velvoittavat päätökset	319	266	295	178
Vastuualueilla käsitellyt markkinavalvontatapaukset	46	56	57	67
Tutkintapyynnöt poliisille	411	395	333	288
Lausunnot poliisille/syyttäjille	476	636	473	488
Neuvonta ja ohjaus				
Asiakkaiden yhteydenotot/ palvelukysynnän kokonaismäärä	37 800	33 600	35 200	30 400
Voimavarat ja niiden käyttö				
Työsuojelun vastuualueiden henkilöstö (htv)	431	418	400	394
Työsuojelun vastuualueiden toimintamenot (1 000 €)	26 184	25 220	24 461	24 628
Työsuojeluviranomaisen lupahallinto				
Panostajan pätevyyskirjan myöntäminen	263	388	324	384
Työaikalakiin liittyvät poikkeusluvut	199	123	154	148
Nuoriin työntekijöihin liittyvät poikkeusluvut	179	163	236	218
Asbestipurkutyöluvan myöntäminen	113	130	123	96
Poikkeuslupa nosturin kuljettajan pätevyydestä	36	61	20	42
Muu poikkeuslupa	2	1	1	1

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

